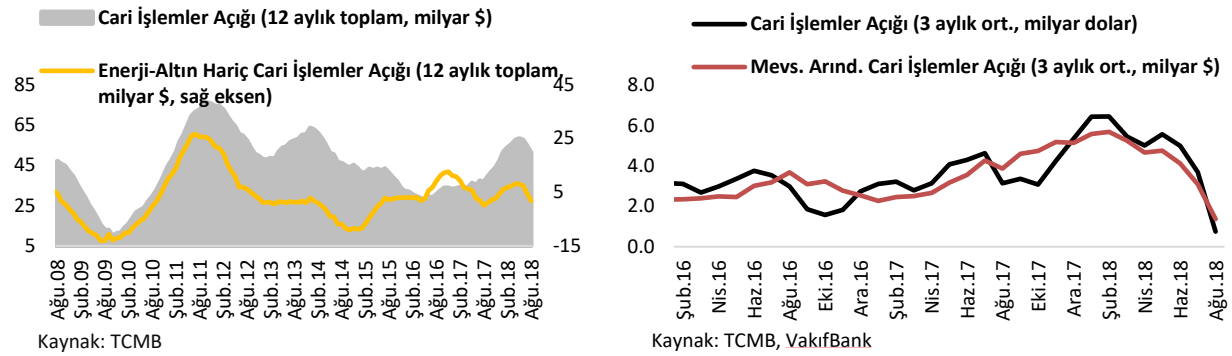

Ağustos ayı cari işlemler dengesi Eylül 2015'ten bu yana ilk defa fazla verdi.

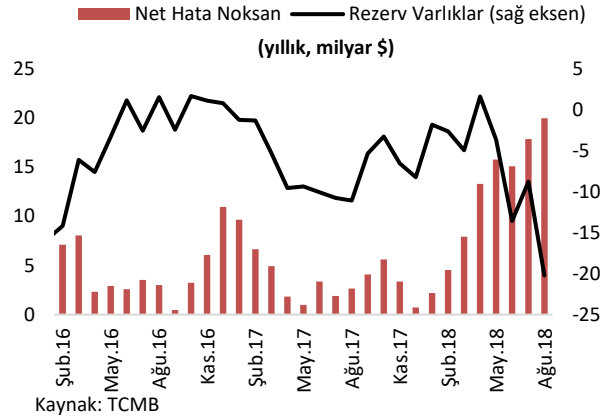
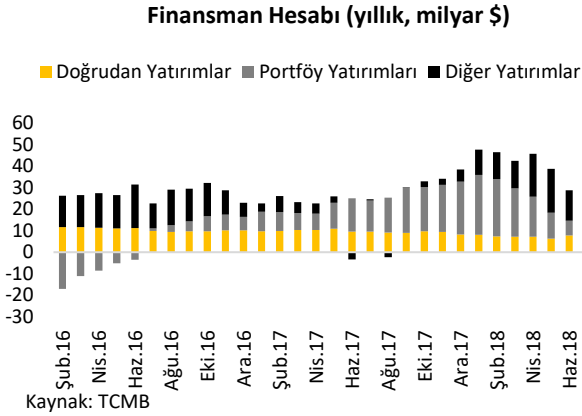
Cari işlemler dengesi uzun bir aranın ardından ilk defa "fazla" verdi. Piyasa beklentisinin hafif üzerinde gerçekleşen cari işlemler dengesi ilk sekiz aylık dönemde ise açık vermeye devam etti. Cari işlemler açığının finansmanında TCMB nezdinde tutulan rezerv varlıklar önemli rol oynarken, portföy yatırımlarında Şubat ayında başlayan döviz çıkışı Ağustos ayında da devam etti. Diğer yatırımlarda ise sert bir döviz çıkışı oldu. Bu haftaki raporumuzda Ağustos ayına ilişkin TCMB tarafından yayınlanan ödemeler dengesi bilançosundaki ana ve alt kalemlerdeki değişimler ele alındı.

12 aylık kümülatif cari işlemler açığı yılbaşından bu yana en düşük seviyesine geriledi.

Cari işlemler dengesi Ağustos ayında 3 yılın ardından ilk defa fazla vererek 2.6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti (VakıfBank beklentisi: 2.4 milyar \$, piyasa beklentisi: 2.5 milyar \$). "Çekirdek cari denge" olarak da tanımlanan enerji ve altın hariç cari denge ise 5.1 milyar dolar fazla verdi. 12 aylık kümülatif toplam (yıllık) cari işlemler açığı bir önceki ay seviyesi olan 54.6 milyardan 51.1 milyara, enerji ve altın hariç yıllık cari açık ise 4.5 milyardan 1.8 milyara geriledi. Cari dengedeki fazlaya karşın verilere mevsimsellikten arındırılıp bakılmasının faydalı olacağını düşünüyoruz. Mevsimsellikten arındırılmış cari dengenin Temmuz ayındaki 1.8 milyar dolarlık açık vermesinin ardından Ağustos ayında açığın devam ettiğini ancak 100 milyon dolar ile oldukça sınırlı olduğunu görüyoruz. 3 aylık ortalamalar itibarıyla bakıldığında ise Ağustos ayında 0.8 milyar dolar açık veren cari dengenin mevsimsellikten arındırıldığında 1.4 milyar dolar açık verdiği, dolayısıyla bu düzeltmede bir miktar bozulma olduğu dikkat çekiyor. Ağustos ayında kurlardaki artışla birlikte %70.5 düşüş kaydeden dış ticaret açığı cari dengenin fazla vermesinde belirleyici olan ana unsur olurken, ağırlıklı olarak turizm gelirlerinden oluşan net hizmet gelirlerinin de geçen yıla göre %19 artış göstermesi cari dengenin 2015 Eylül ayından bu yana ilk defa fazla vermesinde etkili oldu.

ÖDEMELER DENGESİ BİLANÇOSU (Ağustos, Milyon Dolar)					
AKTİF			PASİF		
	2017	2018		2017	2018
I-CARI İŞLEMLER HESABI	-923	2592	II-SERMAYE HESABI	5	22
A.DIŞ TİCARET DENGESİ	-4349	-1284	III-FİNANS HESABI	602	6279
B.HİZMETLER DENGESİ	3886	4627	A.DOĞRUDAN YATIRIMLAR	-797	-737
b1- Turizm	3232	3693	B. PORTFÖY YATIRIMLARI	-2237	1786
b2- Taşımacılık	862	1123	C. DİĞER YATIRIMLAR	235	13305
C.BİRİNCİL GELİR DENGESİ	-676	-761	D. REZERV VARLIKLAR	3401	-8075
D.İKİNCİL GELİR DENGESİ	216	10	IV- NET HATA NOKSAN	1520	3665
Toplam	-923	2592		923	2592

Cari açığın finansmanında Ağustos ayında rezerv varlıklar önemli rol oynadı.

Cari açığın nasıl finanse edildiğini gösteren finansman hesabına baktığımızda, en dikkat çekici gelişmenin rezerv varlıklardaki azalış olduğu görülüyor. TCMB nezdinde tutulan rezerv varlıklar 8.1 milyar dolar ile 2017 Aralık ayından bu yana görülen en sert azalışı kaydetti. Söz konusu azalışta TL'deki sert değer kaybının yanı sıra Merkez Bankası'nın Rezerv Opsiyon Katsayısı (ROK) ve zorunlu karşılıklarda (ZK) yaptığı indirimler belirleyici oldu. Diğer yandan doğrudan yatırımlarda sınırlı da olsa döviz girişi yaşanırken, portföy yatırımlarında ve diğer yatırımlarda döviz çıkışının olduğu dikkat çekiyor. Buna göre Ağustos'ta doğrudan yatırımlarda 737 milyon dolar sermaye girişi yaşanırken, portföy yatırımlarında 1.8 milyar dolarlık döviz çıkışı yaşanmış oldu. Portföy yatırımlarındaki çıkış kur ve faizlerdeki sert artış sebebiyle Mart ayından sonra görülen en yüksek seviyedeki sermaye çıkışı oldu. Ağırlıklı olarak bankacılık sektörünün kullandığı krediler ve efektif-mevduat hesaplarından oluşan diğer yatırımlarda ise özellikle yurtdışı bankaların yurtdışı muhabirlerindeki efektif ve mevduatlarının 10.4 milyar dolarlık artış göstermesiyle 13.3 milyar dolar sermaye çıkışı oldu. Bankacılık sektörü borç çevirme rasyosu (6 aylık kümülatif toplama göre) ise Temmuz ayındaki %96 seviyesinden %89.6'ya geriledi. Ağustos ayındaki sert kur hareketlerinin neticesinde TCMB'nin rezervlerinin en son Aralık 2017'de gördüğü 8.6 milyar dolarlık azalışın ardından bu ay 8.1 milyar dolar azalış kaydettiği dikkat çekiyor. Bu düşüşün karşılığı olarak kaynağı belli olmayan döviz giriş çıkışının takip edildiği net hata noksan kaleminde Mayıs ayından sonraki en yüksek seviye olan 3.7 milyar dolarlık döviz girişi oldu.

Yılın ilk sekiz ayında yarısında cari işlemler dengesi "açık" vermeye devam etti.

ÖDEMELER DENGESİ BİLANÇOSU (Milyon Dolar)			
	Ocak- Ağustos 2017	Ocak- Ağustos 2018	% Değişim
I-Cari İşlemler Dengesi	-26932	-30579	13.5
A-Dış Ticaret Dengesi	-34263	-39755	16.0
B-Hizmetler Dengesi	12451	16407	31.8
B1-Turizm	11024	13890	26.0
B2-Taşımacılık	3536	4884	38.1
C-Birincil Gelir Dengesi	-6796	-7482	10.1
D-İkincil Gelir Dengesi	1676	251	-85.0
II-Sermaye Hesabı	17	58	--
III-Finans Hesabı	-31046	-15386	-50.4
A-Doğrudan Yatırımlar	-5392	-4434	-17.8
B-Portföy Yatırımları	-20236	2212	-110.9
C-Diğer Yatırımlar	-4020	246	-106.1
D-Rezerv Varlıklar	-1398	-13410	859.2
IV-Net Hata Noksan	-4131	15135	-466.4

Sekiz aylık dönemde ön plana çıkan gelişmeler:

- ✓ Hizmetler dengesinde turizm sektöründe yaşanan canlanmayla birlikte geçen yıla göre %32 artış yaşansa da dış ticaret dengesinin hala açık vermeye devam etmesi cari işlemler açığının geçen yıla göre %13.5 artmasına neden oldu. Ancak bu artışta geçmiş aylara görece belirgin bir ivme kaybı yaşandı.
- ✓ Cari işlemler açığının finanse edilmesine bakıldığında ise geçen yıla göre giriş yapan sermaye tutarında %50 azalış ve finansman kalitesinde bozulma yaşandığı dikkat çekiyor.
- ✓ Portföy ve diğer yatırımlarda geçen yıldan farklı olarak sermaye çıkışı yaşandı. Rezerv varlıklardaki artış ise finansmanda giderek dikkat çeken kalem oldu.
- ✓ Kaynağı belli olmayan döviz hareketlerinin izlendiği net hata noksan kaleminde ise geçen yılın ilk yarısında 4.1 milyar dolarlık döviz çıkışı yaşanırken, bu yıl 15.1 milyar dolarlık sert döviz girişi dikkat çekici.

Sonuç olarak, Ağustos ayında cari işlemler dengesi 3 yıl aranın ardından ilk defa “fazla” vermiş oldu. Aylık bazda 2.6 milyar dolar fazla veren cari denge yıllık olarak ise 51.1 milyar dolar açığa geriledi. Ağustos ayında kurlarda görülen sert yükselişle birlikte dış ticaret açığındaki ciddi daralma cari dengenin pozitif gerçekleşmesinde belirleyici oldu. Turizm gelirlerindeki artış da bu durumu destekledi. Cari dengedeki fazlaya karşın, mevsimsellikten arındırılıp bakıldığında aslında toparlanmanın sınırlı olduğu görülüyor. Finansman hesabındaki en dikkat çekici gelişme, Ağustos ayında TL’deki %36 değer kaybının yanı sıra Merkez Bankası’nın Rezerv Opsiyon Katsayısı (ROK) ve zorunlu karşılıklarda (ZK) yaptığı indirimlerle birlikte rezervlerde düşüş yaşanması oldu. Rezerv varlıklar Aralık 2017’den sonraki en yüksek azalışı yaşarken, net hata noksan kaleminde Mayıs ayından sonra belirgin bir sermaye girişi oldu. Portföy yatırımlarında ise son 7 aydır sermaye çıkışı yaşanmaya devam etti. Diğer yatırımlarda bankacılık sektörünün efektif-mevduat hesaplarındaki artış öncülüğünde sert döviz çıkışı yaşandı. Söz konusu kaleminde tarihi rekor seviyede bir döviz çıkışı yaşanmasında sert kur artışı sonrası bankacılık sektörünün ihtiyati olarak yurtdışı muhabir hesaplarındaki efektif ve mevduatlarını artırması belirleyici oldu. Ağustos ayında bankacılık sektörü hem kısa vadede hem de uzun vadede net kredi ödeyicisi oldu. Böylelikle bankacılık sektörü borç çevirme rasyosu (6 aylık kümülatif toplama göre) %89.6’ya gerileyerek son 3 aydır %100’ün altında seyretmeye devam etti.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından açıklanan öncül verilere göre Ağustos ayında yıllık bazda %80 gerileyen dış ticaret açığı Eylül ayında %74 gerilmesiyle birlikte aylık bazda 1.9 milyar dolar gerçekleşti. Buna göre önümüzdeki ayda da cari dengenin “fazla” vermeye devam etmesini bekliyoruz. Nitekim büyümenin öncül göstergelerinden olan PMI (satın alma yöneticileri endeksi) verisinin Eylül ayında 42.7 seviyesinde gerçekleşmesi ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın 3.çeyrekte ivme kazandığına işaret ediyor. Daha önceki raporlarımızda da belirttiğimiz gibi cari işlemler açığındaki toparlanmanın baz etkisi ve finansal koşullardaki sıkışma ile birlikte 3.çeyrekte devam etmesini bekliyoruz. Ancak mevsimsel olarak bakıldığında ve özellikle önümüzdeki kış ayları göz önünde bulundurulduğunda, başta petrol olmak üzere emtia fiyatlarının geçen yılın üzerinde seyretmesi ile enerji kaynaklı dış açığın artması neticesinde cari dengedeki toparlanmanın yavaşlayacağını düşünüyoruz. Sonuç olarak, tüm bu dışsal koşullara rağmen cari dengede Haziran ayında başlayan toparlanmanın devam etmesini ve 12 aylık kümülatif cari işlemler açığının yılsonunu 38.5 milyar dolar ile bitirmesini bekliyoruz.

Haftalık Veri Takvimi (15-19 Ekim 2018)

Tarih	Ülke	Açıklanacak Veri	Önceki	Beklenti
15.10.2018	Türkiye	İşsizlik Oranı (Temmuz)	%10.2	%10.8 (açıklandı)
		Bütçe Dengesi (Eylül)	-5.8 milyar TL	-6.0 milyar TL (açıklandı)
	ABD	New York FED İmalat Endeksi(Eylül)	19.0	20.0
		Perakende Satışlar(Eylül, a-a)	%0.1	%0.7
	Japonya	Kapasite Kullanım Oranı(Ağustos, a-a)	-%0.6	--
		Sanayi Üretim Endeksi (Ağustos, y-y)	%0.6	--
16.10.2018	Türkiye	Sanayi Üretim Endeksi (Ağustos, a-a)	%3.5	-%2
		KonutFiyat Endeksi(Ağustos, a-a)	%0.65	--
	ABD	Sanayi Üretimi (Eylül, a-a)	%0.4	%0.2
		Kapasite Kullanım Oranı(Eylül)	%78.1	%78.2
	Euro Bölgesi	Dış Ticaret Dengesi(Ağustos)	17.6 milyar \$	--
	Almanya	ZEW Endeksi(Ekim)	76.0	76.0
	İtalya	TÜFE(Eylül, y-y)	%1.6	--
		Dış Ticaret Dengesi(Ağustos)	5676 milyon \$	--
	İngiltere	İşsizlik Oranı(Ağustos)	%4.0	%4.0
17.10.2018	ABD	Yeni Başlayan konut inşaatları(Eylül)	%9.2	-%5.2
		İnşaat İzinleri (Eylül)	-%5.7	%2.5
		ABD Merkez Bankası Tutanakları (Eylül)	--	--
	Euro Bölgesi	TÜFE (Eylül, y-y)	%2.0	%2.1
	İngiltere	Çekirdek ÜFE (Eylül, y-y)	%2.1	--
		TÜFE (Eylül, y-y)	%2.7	%2.5
18.10.2018	ABD	Philadelphia FED Endeksi(Ekim)	22.9	21.0
		Haftalık İşsizlik Başvuruları(Ekim)	--	--
		Öncül Göstergeler Endeksi(Eylül)	%0.4	%0.5
	Japonya	Dış Ticaret dengesi(Eylül)	-444.6 milyar yen	-40.1 milyar yen
19.10.2018	Türkiye	Konut Satışları (Eylül, y-y)	-%12.5	--
		ABD	İkinci El Konut Satışları(Eylül, a-a)	%0.0
	Japonya	TÜFE (Eylül, y-y)	%1.3	%1.3
		Öncül Göstergeler Endeksi (Temmuz)	%0.5	%0.4